

Szerkesztőségi iroda:
Nagyberek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagyberek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 244. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetés
irodáiban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerda, október 25.

Tájékoztató.

Parlamenti körökből vesszük a következő érdekes fejte-
getéseket.

Budapest, október 24.

Tájékoztatónak nevezi a koalíció azt az írásművet, melyet Apponyi Albert szerkesztett s a melyet a tegnapi esti értekezleten elfogadtak.

Jó lesz, ha szemtől-szembe vizsgáljuk meg ezt a „tájékoztatót.”

Először is azt bizonyítja benne Apponyi, hogy a kormány sem nem alkotmányos, sem nem parlamentáris. Azért nem alkotmányos, mert nem bír a többség bizalmával. Holott pedig az alkotmányos voltát valamely kormányának nem ez dönti el, hanem az, hogy a korona nevezte-e ki vagy sem és hogy kinevezte-e vagy sem. Minthogy pedig még Apponyi sem tudná letagadni, hogy a kormányt igenis kinevezték és hogy igenis a korona nevezte ki, tehát ez a kormány alkotmányos. Sehol a világon nem fogják föl a dolgot másként, csak Apponyi Albert akarná másként fölfogni.

Egészen másként áll az a kérdés, hogy az alkotmányos kormány parlamentáris-e vagy sem. Reaktiválása előtt a kabinet nem volt parlamentáris, de ezt nem is tagadta soha. Megmondta, hogy azért jött, hogy egyrészt a halaszthatatlan ügyeket intézze, másrészt, hogy megtalálja a békeség útjait. Az ügyeket vitte, a békeséget nem tudta megtalálni. Apponyi jobban tudja, hogy miért nem. Hanem ma másként állanak a dolgok. Ma az új kabinet igenis parlamentáris kormány. Az, mert először is programmal jött és mert ezt a programját parlamenti uton, tehát többséggel akarja megvalósítani. A többséget keresi, arra törekszik, hogy parlamenti többsége legyen, vagyis hogy még annak is eleget tegyen, amit Apponyi gróf az alkotmányos jelleghez megkíván. Azt pedig csak nem akarja elhítni velünk Apponyi, hogy ha eleget tesznek még annak is, amit ő kíván, akkor sem lesz jó az, ami még akkor is jó volna,

ha ő nem kívánná. Az, hogy a kormány-
nak ma nincsen többsége, mitsem változ-
tat a dolgon. Mi azt hisszük, hogy lesz
többsége, Apponyiké nem hiszik. Jó. Várjuk
be a végét. Egyelőre pedig „tájékoztató”
jegyezzük meg magunknak, hogy a kormány
nemes és tiszta eszközökkel keresi a
maga többségét, olyan program alapján,
a mely talán még Apponyinak is tetszeni
fog, ha ugyan nem tagadja el azt a sok
ideált, melyet eddig hirdetett és táplált, a
melyért hevült s a melyet a nemzet jö-
vendő nagyságának alapjául tekintett. Mert
az aztán nagyon mindegy lesz a nemzet-
nek, hogy ezeket a rég sóvárgott dolgokat
Fejérváry hozza-e vagy Apponyi. Sőt, ha
becsületes szándékok vezetik Apponyit és
társait, még nekik is kell, hogy mindegy
legyen. Ez irányban csakugyan jó lesz a
kormány programja „tájékoztatónak”.
Aból fogunk tájékozódni, hogy a jó akkor
jő-e csupán, ha Apponyiké hozzák, avagy
akkor is jó-e, ha más hozza. Szívesen
várunk e tájékoztatóval a kormány-
program nyilvánosságra hozataláig, mert
azt a szombathelyi nyilatkozatot, mely
szerint még az abszolút jó is rossz, ha
nem a koalíció hozza, egyelőre nem
vesszük komolyan.

A tájékoztató idáig, a legjobb esetben
is tévedésekből indul ki. Ami még ezen-
kívül van benne, az már farizeuskodás.

A „tájékoztató” a képviselőház föl-
oszlata ellen avval érvel, hogy a válas-
tások óta semmi sem történt, ami a Ház
föloszlását indokolná. Először is a kro-
nának joga van ahhoz, hogy akkor oszlas-
son, amikor akar. Másodszor pedig az új
program felől mégis csak illik megkér-
degni a nemzetet, hogy miként vélekedik
rőla. A kormány nem teheti azt, amit a
koalíció tett, hogy t. i. a házszabályok
módosítása ellen való állásfoglalásra kért
és kapott megbízást a nemzettől s aztán
a nemzet megkérdése nélkül a vezény-
szóért ment ütközetbe. És továbbá a kor-
mány elég szeretetreméltó akar lenni még

Apponyi iránt is, aki csak úgy ismeri el a
kormányt alkotmányosnak, ha többsége van.
Hát hol az ördögbe szerezzen többséget,
ha nem a választásokon, és hogy válasz-
tasson, ha Apponyi most meg már azt
sem akarja, hogy feloszlassák a Házat?
Ezt józan eszű ember nem érti meg,
aminthogy azt sem érti, hogy Apponyi
miért jajong a Ház elnapolása miatt, miért
tiltakozik a törvénytelen feloszlás miatt
azon a címen, hogy nincs költségvetés.
Hiszen ő mondaná az első beszédet, hogy
ne adják meg a költségvetést. És ezt
nevezi Apponyi „tájékoztatónak”, holott
ezt józan magyar ember „móká”-nak
szokta nevezni.

Ha már a vidámságnál tartunk, akkor
még csak annyit kell mondanunk, hogy a
„tájékoztató” a kormány programját is
megbíralja, holott ezt a programot még
nem is ismeri. Valóban nem lehet más-
ként, minthogy ezek a félistenek veriabilis
istenek. A jövőbe látnak és látnoki szel-
lemük . . .

A kulturegyesület ülése.

(Saját tudósítónktól)

Nagyberek, október 25.

Az áldatlan politikai viszonyok közepette jól
esik mindannyiszor hírül adni, mikor testületek,
vagy egyesek igyekeznek kulturális, vagy más
tevékenységgel ellensúlyozni közállapotaink szo-
moru meddőségét.

Torontálmegyei törvényhatóságának mult-
kori nagy fontosságú elhatározását, a vármegyei
muzeum létesítését, már méltattuk s most itt a
Torontálmegyei Magyar Közművelődési Egyesület
serény munkásságát jegyezzük föl, amelyvel tel-
jes buzgalommal igyekezik a vármegyében és a
vármegye székhelyén a magyar kultúra ügyét
előbbre vinni.

A kulturegyesület tegnapi ülése hü tükrét
adja az egyesület igyekezetének és munkásságá-
nak s bővebb méltatás helyett ez előljáró soraink-
ban csak rámutatunk alábbi tudósításunkra, amely
kellő tájékoztatást ad az egyesület törekvéseiről.

A „TORONTÁL” tárcája.

Egy évforduló.

Gotard, a híres pénzfejedelem, észre sem
látszott venni vicomte d'Ambleuse kezét, amelyet
az barátilag feléje tartott.

— Foglaljon helyet, vicomte ur — mondta
aztán.

A vicomte felkacagott.

— Teringettét, kedves barátom! Hiszen az
ön arca valóságban olyan, mintha temetne. Brr!
Még megfázom a hidegségétől. Nos halljuk, mi
a baj?

Gotard éles tekintete néhány percig mozdu-
latlanul szegődött a fiatal gavalérra, mintha
össze akarná szedni az erejét, mielőtt a dologra
térne. Aztán egyszerre megszólalt:

— Vicomte ur, magamhoz kérttem önt
ma, még pedig éppen a mai napra, hogy év-
fordulót ünnepeljek meg önnel. Emlékezzék csak
vissza, fiatal ember . . . emlékezzék vissza nap-
ról-napra . . . éppen három esztendeje ma, hogy
ön a feleségem kedvese.

A vicomte meglepetésében felszökött ülté-
ből és zavartan, de nem ijedten felelte:

— Rendelkezésemre állok, uram!

A financier rövid mozdulattal elhallgattatta.

— Jól van, jól . . . Pillanatig sem kétel-
kedtem az ön bátorságában . . . és örven-
dek, hogy egyetlen szóval sem igyekszik ta-
gadni azt, amit hiába is tagadna. Így leg-
alább szép nyugodtan beszélhetjük meg azt, ami
végezt magamhoz kérttem. Hallgasson meg.

Három éve t. h. hat annak, hogy ön és a fele-
ségem engem vaknak vagy együgyűnek hisznek,
a világ pedig nevetségessé né. Ön belopózott
az én szentélyembe, hogy feldulja a békémet,
becsületemet és boldogságomat; mindazért ese-
rébe pedig kifizetett azzal, hogy kedves barátjá-
nak nevez. Sem ön, sem a világ nem látta azt
a mélyes fájalmat, a melyet én e három
esztendőn végigszenvedtem és bizonyára alig
találkozott volna valaki, aki elhitte volna azokat
az érveimet, amelyekkel önmagam előtt a gyalá-
zatomat szépítgettem és visszafojtottam a felté-
kenység kitérőseit magamban. Nos, hát ezekről
az érvekről kell beszélgetnünk . . . Ne türel-

metlenkedjék, kérem, hanem hallgasson meg
nyugodtan.

Amikor feleségül vettem Geneviévet, én
gazdag voltam, ő pedig teljesen vagyontalan. De
tündöklő szépsége és üde ifjúsága fejedelmi ho-
zomány volt nekem, aki valósággal az atyja
lehettem volna. Soha sem érzett férfi szíve talán
oly mélyes szenvedéllyel nő iránt, mint én
szerettem és szerettem ma is Geneviévet. De a
szendély nem vakította el a gondolkodásomat
és jól átérttettem azt, hogy ez a fiatal terem-
tés nem viszonzhatja érzelmeimet, sőt nem is
lehet boldog én mellettem. Egész életem egyet-
len célja az volt, hogy őt boldoggá tegyem.
Elhalmoztam a fényűzés minden túlzásával,
kielégíttem minden szeszélyét és azt akartam,
hogy bámulja mindenki benne a női szépség
tökélyét.

— Mulass, — mondtam neki gyakran, —
légy tékozló, mint királynőhöz illő.

És minden jutalmam az volt, ha kedves
mosolylyal ezt a választ adta:

— Milyen jó ön! . . . köszönöm.

Néhány évig zavartalan volt boldogságom.
Gyönyörködtem abban az általános tetszésben,

Van szerencsém a nagyrövidű közönség tudomására hozni, hogy elismert jóhírű gyártmányaim
gyermekruhák és felöltőkben Nagybeeskereken kizárólag csakis
KOVÁCS GEDEON cégnél kaphatók.

Fiókok: Arad, Debrecen, Kassa, Miskolc, Nagyváradi,
Pécs, Pozsony, Fiume, Zágráb stb. stb.

Kiváló tisztelettel:

NEUMANN M. cs. és kir. udvari szállító
Budapest—Bécs.

Az ülésről szóló tudósításunk pedig a következő:

Tegnap délután öt órakor tartotta a Torontál vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület dr. Vinczehidy Ernő igazgató elnöklésével a vármegyei alispáni kistermében őszi igazgatósági ülést.

Az ülésen jelen voltak: Balázi József, Bánai Jakab, dr. Brájer Lajos, Fischer Mór, Hegedűs János, Jankó Agoston, Jeszenszky Nándor, dr. Klein Mór, Mayer Rezső, Somfai János, Streitman Antal, Szentes Adolf és dr. Várady Imre.

Az igazgató jelentése.

Dr. Vinczehidy Ernő igazgató, miután melegen üdvözölte a szép számmal egybegyűlt igazgatósági tagokat, jelentést tesz a folyó ügyekről.

Ezek során előadja, hogy az egyesület adományozta jutalomdíjait és elismerő okleveleket az illető tanítóknak és tanítónőknak az illetékes hatóságok útján, ünnepies aktusok kíséretében átnyújtotta, amiről a sajtó is mindannyiszor megemlékezett.

Jelenti továbbá, hogy az egyesület részt vett az Eleméren rendezett október 6-iki gyász-ünnepén s Knyaskó Lajos igazgatósági tag az egyesület nevében koszorút helyezett Kiss Ernő vértanú tábornokunk sírjára.

Múlt hó folyamán az igazgató a titkár kíséretében megtekintette és behatóan megvizsgálta az egyesület könyvtárát s azt legteljesebb rendben találta. Javasolja, hogy az igazgatóság Jeszenszky Nándor könyvtárosnak önzetlen, buzgó munkásságáért elismerését fejezza ki.

Jelenti azonkívül az igazgató, hogy az egyesület elnökségének a vármegyei érkeihez intézett kérése, hogy azok a helyi társaságok az egyesület érdekében eredményel járjanak, a mennyiben azok husz-husz koronával eddig 850 koronát szavaztak meg az egyesületnek, amely segítség a többi községek részéről ígérkező adományokkal még tetemesen emelkedni fog, úgy, hogy az egyesület évi jövedelme ekként megnövekszik s nagyobb erővel folytathatja működését.

A hátralékos tagdíjak beszédese a kellő energiával és eredményesen folyik, a mennyiben eddig 340 korona tagdíj folyt be.

Ingyenes olvasóhelyiség.

Előadja ezután az igazgató, hogy fölmerült az az eszme, hogy az egyesület állítson föl egy ingyenes olvasóhelyiséget a nép számára, ahol esténként munka után a kocsimáktól és kávéházaktól elvonva, a nép ingyen olvashat jó folyóiratokat, szépirodalmi és szaklapokat s így azok, akiknek nem áll módjukban, hasznosan kiművelhetik magukat. Ő a maga részéről csak a legmelegebben ajánlhatja az eszmét az igazgatóság figyelmébe.

A fölvetett eszme élénk érdeklődést keltett s Jankó Agoston alispán, valamint többek hozzászólása után az igazgatóság teljes mértékben helyesli az ingyenes olvasóhelyiség létesítését, azzal a kibővítéssel, hogy az olvasóhelyiségbe az igazgatóság tagjai heterkint látogassanak el s ott népszerű előadásokat tartsanak. A szükséges intézkedések megtételével az igazgató-választmány megbizsa az igazgatót és a titkárt.

amely a feleségemet követte s mialatt ő mulatott, én két kézzel igyekeztem minél hatalmasabbá növelni a gazdagságomat.

Ekkor toppant be ön a mi életünkbe, ön, a fiatal, szép, asszonyok számára termelt férfi s minden jeles tulajdonsága mellett még vicomte is. Az ön udvarlái, mesteri gyakorlottsága a női szívek meghódításában, csábító szavai nem maradtak hatástalanok. Tekintetnek izzó fényétől aztán felébredt a gyermek-asszonyban a nő és egy napon megéreztem, hogy a tragédiám elkerülhetetlen.

Lássa, soká haboztam, sokat szenvedtem, de a szenvedélyes szerelem megfékezett. Azt határoztam magamban, hogy a feleségem boldogságát nem dumolom fel holmi drámai jelenettel, hanem megalkuszom a megmáshatatlanságban.

De a boszu nem alszik s így a büntető hatalmamot csakis önre irányítottam.

Az alatt a három év alatt, amíg ön a becsületemet elrabolta, barátság fejlődött közöttünk s e barátság alapján ön reám bízta a vagyona kezelését. Teljhatalmat nyertem ön fölött és . . . rövid leszek . . . tönkretettem önt. Ez a boszu sokkalta édesebb is, mintha egyszerűen megöltem volna önt.

A mai napot választottam, hogy ezt önnek értesítsem adjam. Vegye tehát tudomásul, hogy ön koldussá lett!

Ez azonban még nem minden. Felhasználtam az ön könnyelműségét arra, hogy mindenféle gyanús vállalatba bevezessem. Egész légiónyi család vállaltak az élen az ön neve szerepel; — az mit sem tesz, hogy erről önnek tudomása

A vármegyei muzeum.

Most Vinczehidy igazgató ismerteti a vármegyei muzeum ügyét, amely a vármegye törvényhatóságának legutóbbi elhatározása folytán a megvalósulás stádiumába jutott.

Nem mulaszthatja itt el, hogy ki ne emelje Jankó Agoston alispán lelkes fáradozását, amelyet a muzeum ügyében tanusított s az ő buzgalmának köszönhető tulajdonképen, hogy a muzeum rövid idő alatt hirdelhetni fogja a vármegye közéleti, munkásságának kulturális tevékenységét. Jankó Agoston alispán tehát itt oly érdemeket szerzett, a melyért a közművelődési egyesület legteljesebb hálaival és elismerésével illeteti, amiért is javasolja, hogy az igazgatóság fejezze ki jegyzőkönyvi köszönetét Jankó Agostonnak. (Zajos éljenzés.)

Az igazgató egyben kéri az igazgató-választmányt, hogy nem tartaná-e szükségesnek, hogy a vármegye által elhatározott gyűjtés indításában részt vegyen, hogy ekként a muzeumot az így nyert anyagi eszközökkel mielőbb fel lehessen állítani.

Jankó Agoston alispán közli, hogy a gyűjtés ügyét szintén a vármegye fogja intézni a vármegye területén, továbbá a vármegye mint erkölcsi testület is nagyobb összeggel fog hozzájárulni a muzeum létesítéséhez. Azonkívül a kormányhoz is fognak fordulni segélyért s ez irányban a kultúr egyesülettel együttesen üdvös lesz nagyobb küldöttséggel járulni az illetékes kormányfőhöz. Ő különben mindent el fog követni, hogy a muzeum rövid idő alatt fölláttassék. (Éljenzés.)

A magyar nyelv tanítása a kaszárnyákban.

Ezután az ingyenes magyar nyelvi tanfolyamok ügyében határozott az igazgatóság és pedig akként, hogy november hónap folyamán ismét magyar nyelvi tanfolyamokat rendez Nagybecskerekben.

Ennek kapcsán Bánai Jakab áll. el. isk. igazgató azt az érdekes eszmét vetette föl, hogy kísértse meg az egyesület az idegen ajku katonák tanítását a magyar nyelvre akként, hogy a kaszárnyákban a katonák részére ingyenes magyarnyelvi tanfolyamot rendezzen.

Az eszme élénk tetszést keltett s többek felszólalása után az igazgatóság megbizta az igazgatót, tegyen ez irányban az illetékes katonai hatóságoknál lépéseket.

Kultúrestély.

Végül elhatározta az ülés, hogy úgy mint tavaly, az idén is a farsang elején elsőrangú írók és művészek közreműködésével nagyszabású kultúrestélyt rendez, amelynek előkészítésére egy szűkebbkörű bizottságot küldött ki.

Ezzel az ülés véget ért.

nem volt: ön olvasatlanul bár, de mégis aláírta azokat az okmányokat, amelyeket én ön elé tettem . . . A családtagok mérlege ime betelt s a hullámok összecsapnak az ön feje fölött. Egy-két nap múlva letartóztatják önt és a bíróság, amely önt a vádlottak padjára helyezi, fegyházba küldi a család vállalatok elnökét, még ha tíz annyi öse volna is a vicomte urnak.

Ime . . . csak ezt akartam önnek tudtára adni. Gotard elhallgatott; a tekintetében azonban most már megvillant a szokásos mosoly. Nagy elégtétellel nézte, mint válik halottápadttá a fiatal főúr arca.

Vicomte d'Ambleuse lelkében fölkavarodott az egész történet, amelyről most tudomást szerzett. Látta magát, amint nagy botrány közepontján állva, letépi róla a becsület tekintélyét és sárral tapodják ősi nevét. Erre egyszerre fölkiáltott:

— Nem, ez nem fog megtörténni! Nem, uram, engem nem visz a vádlottak padjára, mert ime, én magam adok önnek itt nyomban elégtételt . . . Isten önnel!

Pillanat alatt elővette finom mivű zseb-fegyverét, a melyet állandóan magánál hordott . . . a következő pillanatban átlőtt halántékkal bukott le Gotard asztala előtt.

A financier hozzá sietett és hosszasan nézte a halottat a lábai előtt. De aztán egyszerre megtelt a szeme könnyel és önkéntelenül e néhány szó tolt az ajkaira:

— Szegény Geneviève, milyen boldogtalan lesz!

Henry Caen.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/3-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Október 29. Agárverseny.
November 13. Közig. biz. ülése d. e. fél 10 óra.

— Iparhatósági ülés. A városi iparhatóság tegnap délelőtt 11 órakor ülést tartott, a melyen egyéb folyó ügyek mellett, Rosenfeld Samu korlatozás nélküli kereskedésre, Deutsch Száva egyfogatú bérkocsi tartásra és Oriold Józsefné szatács-üzlet nyitására nyert iparigazolványt.

— Az ügyvédi kamara köréből. Mint a temesvári ügyvédi kamara közhírré teszi: dr. Perlecz Lajos ügyvéd Pancsova székhelytel az ügyvédek lajstromába felvétetett.

— Elhunyt főmérnök. Mint Szegedről írják, a magyar államvasutak szegedi üzemeltetőségének gyásza van. Brandenburg Károly főmérnök ugyanis hirtelen meghalt. A boldogult Dettán végzett hivatalos dolgokat s ott érte a halál. A munkabíró, közbeesülésben álló férfit szívizélhűdés ölte meg. Holttestét hazahozták s ma délelőtt fél 12 órakor temették el a felsővárosi temetőben. Temetésén Stelezel Frigyes üzemeltetővel élén megjelent az üzemeltetőség egész tisztikara. A boldogultat özvegye és gyermekei gyászolják.

— Követésre méltó példa. Mint Temesvárról írják, az ottani városi törvényhatósági bizottság megengedte, hogy a város belvárosi, józsefvárosi és gyárvárosi piacain folyó évi november 1-től 1906. évi március hó 1-ig terjedő időközben a hét pénteki és vasárnapi napjain a felek hasított egész vagy fél sertéseket és egész sonkákat áruba bocsáthassanak. Ezen intézkedésről a heti piacokat látogató községek lakói a legkiterjedtebb módon értesítették s így alapos kilátás van arra, hogy vidéki termelők nagyobb számmal fogják ezen ugynevezett hideg huszpiacokat felkeresni, mialtal a közönség azon kellemes helyzetbe jut, hogy sertéshuszukságletét a piacon olcsóbban kielégíthesse, annál is inkább, mert intézkedés tétetett az iránt is, hogy az említett piaci napokon d. e. 9 óráig a közvetítő kereskedelem kizárassék s így a fogyasztó közönség ezen időpontig zavartalanul vásárolhat. Megjegyzendő még, hogy a helyben közfogyasztásra levágandó sertésekre nézve a közbághidhi kényszer fennmarad s ezek szerint a helybeliek a piacra csak a közbághidhen levágott sertések husát árusíthatják. — Követésre méltó példa volna ez Nagybecskerekben is.

— Lövágóhid Nagybecskerekben. Említettük már egyizben, hogy Makai Agoston helybeli hentesmester a várostól lövágóhid felállítását engedélyt kért, a mit a tanácsülés meg is adott. Eleinte úgy tervezték, hogy az új lövágóhidat az aradaci országot mentén fogják felépíteni, a hétfőn megtartott helyszíni szemle azonban arra bírta a tanácsot, hogy ezt a tervet elejtse. Az indoklás szerint éppen az aradaci országot táján fejlődik és épül ki városok legintenzívebben s a vágóhid csak megakasztaná itt a terjeszkedést. Nem alkalmas e célra ez a hely közegészségügyi szempontból sem, mert a vér és szennyvíz nem távolítható el oly könnyen és gyorsan, amint az kívánatos volna, végül pedig a központtól való nagy távolság miatt az ellenőrzés is rendkívül meg van nehezítve. Mindezen okoknál fogva elhatározták tehát, hogy a lövágóhidat, a mostani közbághid tőzomszédságában, külön épületben fogják felállítani, a hol is az ellenőrzés könnyebb és a Béga folyó gyors és alkalmas levezetővel szolgál. A lövágóhid építését tehát már legközelebb megkezdik s nemsokára eddig ismeretlen új pecsenyében lehet részünk.

— A házadómentesség törvénye. A városok fejlődésének megkönnyítése érdekében az 1896. évi XXIII. törvények kivételes házadómentességéről is gondoskodott. Ezt a kivételes mentességet azonban az 5. szakasz rendelkezése szerint a pénzügyminiszter csak ott és csak abban az esetben adhatja meg, ahol azt nagyobbterjedelmű és kiváló fontossággal bíró városrészek rendezése szükségessé teszi s azokat 1905. évi december hónap végéig végrehajtták. A törvény e rendelkezésének ereje tehát az idén megszűnik. A törvényhatósági városok polgármestereinek az idén Pancsován tartott kongresszusa elhatározta, hogy a törvény hatályának meghosszabbítását a képviselőháztól kérelmezni fogja, mert a kivételes adómentesség engedelmzése az államkincstár érdekeit nem sérti s arra minden nagyobb város-

ban a f...
van. Az...
XXIII. t...
bitani, h...
általában...
épültre...
fő és fő...
jelentős...
pénzügyi...
adná m...

nincs itt...
sehol; m...
a habfőz...

jelentő...
módu b...
ban bar...
tettesek...
puskálv...
Boross...
vizsgáló...

lap nyom...
Stojanov...
képviselő...
lesből m...
megsebes...
merényl...
vadásza...
Stojanov...
tartózkod...

volt a m...
feleszü...
veszélye...
a minis...
csufolta...
dühbe g...
ban a h...
madni p...
A szeren...
seket sze...
indította...

gazdának...
tettesek...
Simonra...
házában...
Simont...
alatt bev...
József...
mikor m...
megosztá...
tartóztá...

előjárás...
országos...
napján t...

* Ar...

mondani...
a kedves...
dette m...
Királysz...
alatt vég...
a soksz...
nap este...
házba. A...
denki kel...
mazták a...
N. Váre...
aratott s...
valamint...
ki a hoz...
Dezső, ki...
ért el. Z...
Danilo N...
aki benne...
tatott. M...
a minden...
Sándor...
is mara...
szubrett...
totta ki...
egyike ez...
tak még...
Horti...
megelég...

* Sz...

házban m...
kisasszon...
társulata...
Sándor, S...
Haraszti...

ban a fejlődés érdekében fölötté nagy szükség van. Az ez év végén hatályát veszítő 1896. évi XXIII. törvényt oly értelemben kell meghosszabbítani, hogy a kivételes adómentesség időtartama általában 18 év legyen és kiterjedjen minden olyan épületre, amely közhatósági beavatkozásra épül föl és fölépítésének a város rendezésére kiváló jelentősége van. A kedvezményt pedig a kir. pénzügyigazgatóságok és nem a pénzügyminiszter adná meg.

— **A szép házirend.** Férfj: Azt mondják, hogy nincs itthon rend!... Keresem reggel a fésűt, nincs sehol; már azt hittem, hogy elveszett, pedig lám, itt van a babfőzelékben. Hiába, itthon nagy a rend.

— **Gyilkosság az éjszakában.** Bánlakról jelenti tudósítónk: Gattajancz Györgye jó-módu bánlakai gazda vasárnap éjszaka ittas állapotban bandukolt hazafelé, a mikor ismeretlen tettesek a sötétség leple alatt egy jól irányzott puskalövessel letartották. A rejtélyes ügyben dr. Boross Dezső kir. ügyész és Benedek Jenő vizsgálóbíró szigorú vizsgálatot folytatnak.

— **Merénylet a vadászaton.** Egy temesvári lap nyomán mi is közöltük tegnap, hogy báró Stojanovics György nagybirtokos, volt országgy. képviselőre, amikor a verségi határban vadászott, lesből rálőtt egy vadász és a fején súlyosan megsebesítette. Mint most Versegről jelentik, a merényletet nem a báró, hanem annak egyik vadásza Dimitreszku Vászta ellen követték el. Stojanovics báró a merénylet idején Temesvárott tartózkodott.

— **A falu bolondja.** Iktár községnek is megvolt a maga falu bolondja. Novák Szilárd fiatal feleszü legény személyében, aki azonban nem volt veszélyes a falu lakosságára. Ezt a fiatal legényt a minap Jovi János idősebb parasztagazda csufolta és bántalmazta, mire a szegény fiu dühbe gurult. Jovi veje, Zsivaneszku Szilárd abban a hiszemben, hogy Novák meg akarja támadni apását, bunkós bottal fejbeütötte Novákot. A szerencsétlen fiu fején életveszélyes sebesüléseket szenvedett. A csendőrség az ügyben megindította az eljárást.

— **Tolvaj rokon.** Lipován Mihály főnlaki gazdának 400 korona készpénzét ismeretlen tettesek ellopták. Lipován egy rokonára, Lipován Simonra gyanakodott, aki béresi minőségben a házában tartózkodott. A csendőrség Lipován Simont vallatásra fogta s ez a bizonyítékok sulya alatt bevallotta, hogy a pénzt ő lopta el és Banja József főnlaki gazdához adta őrizetbe, hogy a mikor majd megfélelkeznek a dologról, a pénzen megosztozzanak. A tolvajt is, az orgazdát is letartóztatták.

— **A perlaszi orsz. vásár.** Perlasz község előljárása közli, hogy a legközelebbi perlaszi országos vásár folyó évi november hó 4. és 5-ik napján fog megtartatni.

Színház és művészet.

* **Aranyvirág.** Hamarjában nem is tudjuk megmondani, hányadszor láttuk már itt minálunk ezt a kedves operet-et, amely alig hogy egy éve kezdte meg diadalmas pályafutását a budapesti Királysínházban és egy röpké esztendő leforgása alatt végigmulatatta széles Magyarhont. És dacára a sokszoros előadásoknak, az „Aranyvirág” tegnap este is szépszámu közönséget vonzott a színházba. A tegnapi szép estét kivétel nélkül mindenki kellemesen élvezte és sűrű tapsal jutalmazták a gárda dicséretre méltó törekvését. Igy N. Váradny Margit mindjárt a belépője után aratott sűrű tapsvihart és további énekszámában, valamint játékaival is teljes mértékben elégitette ki a hozzáfűzött várakozást. Partnere Vajda Dezső, ki napról-napra halad, szintén szép sikert ért el. Zajos derűtséget keltett mint Potyoviev Daniló Nagy Imre, ez a kedves „nagyorru bácsi”, aki bennünket már annyi vígságos estéhez juttatott. Meglepő hűséggel és realizmussal kreálta a mindent megunt yankee szerepét Virányi Sándor. Sikertült kupléi, ügyes tánca iránt nem is maradt hálátlan a publikum. Töröl metszett szubrette természetének egész mivoltát domborította ki Kormos Ilonka, a pseudo-aranyvirág; egyike ez a legsikerültebb alakításának. Jók voltak még kisebb szerepekben Ernyei János, Horti Sándor és Sik Rezső. Kar és zene köz-megelégedésre működött.

— **th.**
* **Színházi hír.** Briouxnak a Nemzeti színházban nagy sikert aratott színművét a „Pátyolat kisasszony”-t ma este mutatja be Polgár színtársulata. A főbb szerepeket Barna Jolán, Virányi Sándor, Sik Rezső, Molnár Vilma, Ernyei János, Haraszt Vilma és Hatvani Ede játsszák.

* **Konti József meghalt.** Mint fővárosi levelezőnk jelenti, tegnap meghalt a vidám Konti József, a magyar operett-komponistáknak egyik legeslegjel-sebbje. Posta volt isteneknek kegyelméből. Nem Magyarország volt a szülőföldje. Varsóban született. Szegény lengyelcsidő család gyermeke volt. Muzsi-kus-talentumát korán mutatta. Bécsben tanult, hol a konzervatóriumban Desoff volt a tanára. Később Suppé Ferenc oldalán nőtt, tanult. Egészen fiatalon elment Salzburgba karmesternek s itt már előadtak tőle egy egyfelvonásos operettet. Bécsbe került. Itt megismerkedett Blahánéval, aki rábeszélte, jöjjen el közénk, magyarok közé. Konti 1878 ban Magyarországra költözöködött. Küzdelmes, keserves esztendőket kellett itt átánie, mig végre 1884 ben szerződötték a Népszínházhoz. A vidám, a szép, a tarka melódiák, bájos waltzerek, tüzes marsok ekkor kezdtek fölfakadni gazdag lelkéből. Operettjei: Eleven ördög, Suhanc, Citerás, Királyfogás, Kópé és a többi, nemrégiben a Feeskék paratlan sikert arattak. Mint karmester is művész volt, elsőrendű. A Népszínházból utóbbi időben a Király-színház karmesteri székébe költözött át, a honnan most sorvasztó betegsége után a halál magához ragadta.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

A miniszterelnök a fővároshoz.

Budapest, október 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma érkezett le a főváros törvényhatóságához Fejérváry Géza báró miniszterelnök leirata, melyben értesíti a fővárost, hogy a király a kormányt újból kinevezte. Kijelenti a miniszterelnök, hogy számít arra, hogy törvényes és alkotmányos törekvései elé a törvényhatóság akadályt nem gördít. Hangsúlyozza továbbá, hogy a törvényhatóságok minden törvénybe ütköző ténykedésével szemben a rendelkezésére álló törvényes eszközöket a legszigorubb következetességgel alkalmazásba fogja venni. Különben elvárja, hogy az önkéntes adók elfogadása, valamint az önként jelentkező ujoncok körül való közreműködés tekintetében kötelességüket pontosan teljesíteni fogják.

Az új kormánypart.

Budapest, okt. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kormány tagjai ugy a fővárosból, mint a vidékről, bár a kormánypart még nem alakult meg, naponkint számos belépési nyilatkozatot kapnak.

A III-ik kerületi mandátum.

Budapest, október 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Vészi József lemondásával megüresedett III-ik kerületi mandátum ügyében a kerület függetlenségi pártjának küldöttsége járt ma délelőtt Kossuth Ferencnél. A küldöttség Kossuthal a választásról tanácskozott.

Konti József temetése.

Budapest, október 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konti Józsefet, az elhunyt kiváló zeneszerzőt ma délelőtt temették el nagy részvét mellett. Temetésén ugyszólván teljes számban megjelentek az írói és művészvilág tagjai s azonkívül nagy közönség.

A norvég királyválasztás.

Budapest, október 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Legújabb krisztianiai jelentések szerint a királyválasztás népszavazás útján fog történni. Eddigi megállapodások szerint a népszavazást a jövő héten ejtik meg.

A szerb skupstinából.

Budapest, október 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: A szerb skupstinában tegnap viharos ülés volt. Nikolajevics képviselő ugyanis a hadsereg viszonyait bírálva, a tisztikart okolja a szomorú állapotokért, mióta uralkodójuk vérével bemocskolt tiszték maroknyi csapata grasszál köztük. Erre óriási zaj támadt, ugy hogy Nikolajevics nem tudott beszélni. Többször megkísér-

tette a beszédet, de óriási lármával mindannyiszor megakadályozták, ugy hogy Nikolajevics végre abbanhagyta beszédét.

A németek ellen.

Budapest, október 25. (A „Torontál” eredeti táv.) Olmützi jelentések szerint Morvaországban tegnap Kóvilitzban, Mössritzben és Austerlitzben a csehek és a morvák zavargásokat rendeztek a németek ellen.

Az orosz forrongás.

Budapest, október 25. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Rigából sürgönyzik, ott tegnap nagy zavargás volt. A zavargók számos üzletet kiraboltak és elpusztítottak. A zavargókat katonaság verte szét.

Budapest, október 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Lodzból sürgönyzik, ott a sztrájkolók között nagy nyugtalanság van s a lakosság zavargásoktól tart.

Forradalmi mozgalom Koreában.

Budapest, október 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londoni és newyorki táviratok azt jelentik, hogy Koreában forradalmi mozgalom van. A mozgalom célja a dinasztia letétele s Korea függetlenítése Japántól.

Határidő-üzlet.

Budapest, október 25. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak változatlanok Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	16.46
Buza (áprilisra)	17.00
Rozs (októberre)	13.46
Zab (októberre)	14.90

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, szerda, október hó 25-én:

PATYOLAT KISASSZONY.

Színmű 3 felvonásban.

Személyek:

Rousset	Sik Rezső
Roussetné	Molnár Vilma
Eliz, leányuk	Barna Jolán
Galoux	Ernyei János
Lucie, leányuk	Haraszt Vilma
György fia	Virányi Sándor
Morillen	Hatvani Ede
Agoston, fia	Gózon Gyula
Bonenfant, utkaparó	Horti Sándor

Kezdeté 8 órakor.

Holnap, csütörtök, október hó 26-án **L. Komáromi**

Mariska operaénekesnő vendégfelléptével:

HOFFMANN MESÉI.

Opera.

Nyiltér.*)

Rövid használat után nélkülözhetlen.

Igen alkalmas utazásoknál.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva.

Bizonyítvány kelt Bécsben, 1887. júl. 8-án.

nelkülözhetlen

fogtisztító-szer.

Előrangú higiénikusok elismerik, hogy egészségünk fenntartásánál nem nélkülözhető a fogak és a szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hátrihatók el ez által. Kénnél legsikeresebbnek bizonyul a „Kalodont”, mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitérően egyesíti.

(218-21.17)

*) Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy az Aradáci-utcában levő

mészárszékemet

a pénzügyi palotába, a volt Makay-féle tüzletbe tettem át. Eladok mindenféle husnemeket, ugy-mint: marhahus, sertéshus, borjúhús, bárányhús stb.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve kiváló tisztelettel

(920-3.1)

Schneebacher Lajos.

A nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

4394. kig. sz. 1905.

917-3.2

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Kis-Zombor székhelyvel rendszeresített Porgány, Ferencszállás, Pusztá-Keresztur, Bolgártelep, Keglevichháza községekből álló körállatorvosi állás lemondás folytán megüresedvén, arra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás:

A körhöz tartozó községektől évi 1200 korona törzsfizetés, a huszemle utáni díjak, a körben levő öt uradalomtól valószínű mellékjövedelem 1000 korona és a körállatorvosok részére szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak. A községben marharakodó állomás is van és így szakértővé leendő kinevezése is remélhető.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni óhajtják, hogy az 1888. évi VII. t.-c., illetve az 1883. évi I. t.-c. követelményeinek megfelelőleg felszerelt pályázati kérvényüket hivatalomhoz folyó évi november hó 9-éig annál inkább küldjék be, mert a később érkező kérvényeket nem veszem figyelembe.

A választást Kis-Zombor községházánál folyó évi november hó 10-én délelőtt 10 órakor fogom megtartani.

Nagyszentmiklós, 1905. évi október hó 17-én.

Hadfy,
főszolgabíró.

A Torontálvármegyei Magyar
Közművelődési Egyesület

keres
azonnal vagy november elsejére
egy vagy két nagyobb
utcai szobából álló lakást
olvasóhelyiségnek.

Bővebbet Somfai János titkárnál
a „Torontál“ szerkesztőségében.
845-x.21

Hirdetmény.

Bánlaci hitbizományi uradalom gulyájából
20 drb számfeletti tehén eladó, venni
szándékozik azt a bánlaci gazdaságban
megtekinthetik, hol az uradalmi irodában
vételre az alku megköthető. 915-3.3

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerűen veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

613-104.85

Sárkány S. Bankháza

TELEFON 80-89. BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 6. TELEFON 80-89.
a magyar királyi szab. Osztálysorsjáték főarúsítója.
Szigonyezim: Sárkány S. Budapest. Folyó számla: Posti magyar kereskedelmi banknál és a magyar kir. postatakarékpénztárnál.

Legmagasabb pénzkölcsön nyújtok sorsjegyekre és értékpapírokra, bárhol elzálogosított sorsjegyeket saját pénzemmel kiváltok és ezekre nagyobb kölcsönt adok; letétjegy, zálogjegy beküldendő. Kedvező feltételek mellett a kölcsön részletekben is visszafizethető. Budapesti és vidéki kereskedőknek, iparosoknak váltóit leszámítolom és könnyen törleszthető váltó és személyhitelt nyújtok.

Tisztviselők és katonatisztek amortizációs kölcsönt kaphatnak. II-ik és III. helyre való betáblázásra azonnal folyósíthatók.

Házulajdonosok és földbirtokoknak Semmiféle előleges jutalékot nem kérek ugyszintén minden levelet, válaszbélyeg nélkül is, rögtön elintézek.

SÁRKÁNY S. BANKHÁZA

BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 6.

25 év óta törvényszékiileg bejegyzett cég.

Megjegyzés: A XVII-ik sorsjáték I-6-os osztályú sorsjegyei már megjelentek és kérem egyttal b. megrendeléseit a legjobb és legpontosabb kiszolgálásról előre biztosítom, minden nyeresémet azonnal kifizetek.

A következő szerencseszámokat ajánlom, mert ezek nagy nyereséggel még nem lettek kisorsolva:

2979	12128	12953	16065	35733	44596
51325	58762	80847	99191	101580	105655

Kivágandó.

Megrendelő lap.

SÁRKÁNY S. bankháza Budapest, VI., Ó-utca 6.

Megrendelem önként a _____ számú _____ sorsjegyet és ennek árát postautalvánnyal küldöm, kérem utatvenni.

A nem kívántat tessék áthuzni.

Lakhely, u. p.:

Előkelő családhoz ajánlkozok egy tisztos urinó

házvezetőnő vagy társalkodónőnek

Cím a kiadóhivatalban. 919-3.1

Nyomdász-

és

könyvkötő-tanoncnak

jó házból való fiu

felvétetik.

Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

(875-x.13)

Egy

szalongoarnitura, esetleg egy hálódiván 4 fotellel és egy íróasztal

megvételre

kerestetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

RÁMPÁS

literje 30 krajcár

Dr. Brájjer Lajostól.

Kapható

Zápolya-utca I. szám alatt

a házmesteri lakásban.

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék.

A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvétetnek a „TORONTÁL“ kiadóhivatalában.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecakereken.